

WANNYN, Jan Baptist, leraar (Gent 28 november 1867 - Rotterdam 26 september 1949).

Pas achttien jaar oud was hij reeds onderwijzer (Onderstraat). Daarna werd hij regent en leraar aan de Gentse Nijverheidsschool. In 1888 was hij medestichter van het Taalverbond, waarvoor Jan van Beers daags voor zijn overlijden speciaal naar Gent kwam. Wannyn had ook een eigen Handels- en taalinstituut, de English Club (Savaanstraat) in gebouwen die eigendom waren van zijn echtgenote, Valentine Stevens.

Als zeer actief propagandist en agitator gaf hij tijdens de Eerste Wereldoorlog in het activisme stuwkracht aan de radicale vleugel, de Jong-Vlaamingen.

Als dynamisch volksredenaar voerde hij het woord op ontelbare meetings, zo ondermeer (met René de Clercq en Richard de Cneudt) op de grote volksvergadering in het Alhambra te Brussel (11 november 1917), waar de geestdriftige aanwezigen in een

motie de Belgische regering van Le Havre verval-
len verklaarden. Van 14 april 1918 af verscheen te
Gent zijn strijdblad *De Vlaamsche Smeder*. Zijn
Nationalistische Bond telde in juni 1918 meer dan
4.000 leden.

Na de wapenstilstand week Wannyn met zijn gezin
uit naar Nederland. Hij werd bij verstek ter dood
veroordeeld. Ook de goederen van zijn echtgenote
werden onder het voorwendsel „van openbaar nut”
verbeurd verklaard. Heel alleen ging zij de strijd
aan om de rechten van haar man en kinderen te
verdedigen. De tegenkanting die zij daarbij onder-
vond, heeft haar dood verhaast (Rotterdam 6 no-
vember 1923). In Nederland was Wannyn eerst
correspondent bij een scheepswerf te Millingen
(Nijmegen), daarna leraar Franse, Duitse en Eng-
se handelscorrespondentie aan het Ponsinstituut te
Rotterdam. Daar was hij medestichter van de *Kring
Flandria* (28 augustus 1920) tot onderlinge steun
aan uitgeweken activisten. Van Nederland uit
financierde hij mede de oprichting van het Vlaams-
nationaal strijdblad *De Noorderklok*. Te Aken werd
op 13 september 1931 op zijn initiatief een verga-
dering van oud-activisten belegd om een nieuwe
actie voor amnestie te stimuleren. Het gedicht *Gent
droeg René de Clercq* in zijn *Noodhoorn* op aan
Jan Wannyn. En Lieven Duvosel bedacht hem met
zijn strijdlid *De Vlaamsche Smeder*.

Wannyn was de vader van Jan-Pieter (Gent 2 juni
1908), die in 1937 te Leiden en in 1938 voor de
Centrale Examencommissie te Brussel zijn arts-
diploma behaalde en daarna gemeenteraadslid,
schepen en burgemeester van Nevele en volksver-
tegenwoordiger voor het arrondissement Gent-
Eeklo werd (tot 1974).

WERKEN: *Een deugnietbende in Vlaanderen* (pamflet,
1917). - Artikelen in *De Noorderklok*.

LITERATUUR: K. Angermille, *De lotgevallen van een ac-
tivist* (1931, p. 251-312); - A. de Bruyne, *Lodewijk Dosfel
1881-1925* (1967); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse
Beweging 1914/1939*, I-III (1969). ALBERT GOOVAERTS